

เรื่อง สภาวะของคุณลักษณะแม่และเด็กไทยในเขตพื้นที่ชนบทยากจน
อำเภอคอยสะแก๊ก จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาวชวพรพรหม สอนงาย

ระดับปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์

คณะ แพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทรีย์ ภาณุทัต

วัน เดือน ปีที่สอบ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2526

บทคัดย่อ

การพัฒนางานอนามัยแม่และเด็กให้ได้ผลดีและกว้างขวางนั้น ได้เริ่มมีการใช้แนวคิด คุณลักษณะแม่และเด็กไทย โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ยากจนเป็นอันดับแรก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาคุณลักษณะแม่และเด็กไทยในเขตพื้นที่ยากจน อำเภอคอยสะแก๊ก จังหวัดเชียงใหม่ เปรียบเทียบภาวะพัฒนาการของกลุ่มวัยเด็กเล็กที่มีการเจริญเติบโตแตกต่างกัน และเปรียบเทียบการเจริญเติบโตและพัฒนาการของกลุ่มวัยเด็กเล็กที่สามารถมีคุณลักษณะแตกต่างกัน ตลอดจนศึกษาถึงความน่าจะเป็นหรือโอกาสของคุณลักษณะมารดาที่มีผลทำให้การเจริญเติบโตและพัฒนาการของกลุ่มวัยเด็กเล็กปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มวัยเด็กเล็กอายุระหว่าง 3 เดือน - 2 ปี จำนวน 125 ราย และกลุ่มมารดา (ของกลุ่มวัยเด็กเล็ก) เป็นสตรีวัยเจริญพันธุ์อายุระหว่าง 15 - 44 ปี จำนวน 124 ราย ที่อยู่ในเขตพื้นที่ยากจน 7 หมู่บ้าน ของตำบลแม่โป่ง อำเภอคอยสะแก๊ก เริ่มศึกษาตั้งแต่ 6 มิถุนายน - 18 สิงหาคม 2526 เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์มารดาตามแบบสำรวจ คุณลักษณะแม่และเด็กไทย ซึ่งนำหลัก วัตถุประสงค์สูงและทดสอบพัฒนาการเด็กโดยใช้มาตรฐานของเค็นเวอร์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มมารดาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะมารดาไม่ครบทุกข้อ และมีคุณลักษณะรายชื่อแตกต่างกัน มีเพียง 2 รายเท่านั้นที่มีคุณลักษณะมารดาครบ ในด้านคุณลักษณะเด็กก็เช่นกัน มีความแตกต่างกันในคุณลักษณะรายชื่อเป็นส่วนใหญ่ มีเพียง 47 รายที่มีทั้งการเจริญเติบโตและพัฒนาการปกติ ส่วนผลการเปรียบเทียบ พบว่า 1) เมื่อกลุ่มวัยเด็กเล็กที่มีการเจริญเติบโตปกติและขาดอาหาร จะมีภาวะพัฒนาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 2) การเจริญเติบโตและพัฒนาการของกลุ่มวัยเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อมารดา 2.1) ไปและไม่ไปตรวจครรภ์อย่างน้อย 5 ครั้ง ที่ระดับ .025 และ .005 ตามลำดับ 2.2) ใต้หรือไม่ได้วัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก ครบ 2 เข็ม ระหว่างตั้งครรภ์ที่ระดับเดียวกันคือ .005 และ 2.3) มีความรู้ในการปฏิบัติตัวในระหว่างตั้งครรภ์ และหลังคลอดแตกต่างกันที่ระดับเดียวกันคือ .005 สำหรับความน่าจะเป็นหรือโอกาสสูงสุดของคุณลักษณะมารดาที่ทำให้ทั้งการเจริญเติบโตและพัฒนาการของกลุ่มวัยเด็กเล็กปกติ คือ ความรู้ในการปฏิบัติตัวระหว่างตั้งครรภ์และหลังคลอด จากผลการศึกษาจึงเห็นให้เห็นว่า ทีมสุขภาพควรตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ความเข้าใจในการดูแลตนเองของสตรีขณะตั้งครรภ์และหลังคลอด และบริการค่านสุขภาพ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อสุขภาพทั้งของมารดาและทารก โดยเฉพาะในชุมชนชนบท

Title : Current Situation of Selected Profile
of Thai Mother and Child in The Rural
Poverty Area of Amphoer Doi-Saket,
Chiang-Mai Province.

Author : Miss Chawapornpan Sorn-Ngai

Degree : Master of Science (Nursing)

Department : Department of Nursing

Faculty : Faculty of Medicine, Ramathibodi Hospital

Major Advisor : Assistant Professor Suntaree Panutat

Date of Thesis Defense : December 14, 1983

Abstract

In order to improve maternal and child health, the concept of Profile of Thai Mother and Child was developed and to be used first in the poverty areas. The purposes of this study were to :

- 1) assess the application of the profile of Thai Mother and Child in the poverty area of Amphoer Doi-Saket, Chiang-Mai Province
- 2) compare the level of child development with the level of growth in children
- 3) compare the level of child growth and development with the mother's profiles and
- 4) identify the profiles of mother that affect the child growth and development.

The subjects of this study consisted of 125 young children, both sexes, aged between 3 months to 2 years and 124 mothers of those children, aged between

15 years to 44 years. They all lived in 7 poverty villages of Tumbon Mae-Pang, Amphoer Doi-Saket. Data were collected during June 6 to September 18, 1983 by interviewing mothers, measuring weight and height and tested for development of young children using Denver Developmental Screening Test.

The results showed that the mothers had differences in each characteristic and there were only 2 mothers having all profiles. There were only 47 children considered to have normal growth and development. The comparison among parameters indicated that 1) the level of child development was significantly different at the level .005 when child growth was normal and malnutrition. 2) the level of child growth and development were different significantly when mothers 2.1) attended and nonattended antenatal care services and being followed up at least 5 times at the level .025 and .005 respectively 2.2) received or not received 2 doses of tetanus vaccine during pregnancy at the same level .005 and 2.3) difference in knowledge of self care during pregnancy and afterbirth at the same level .005. The highest ranked probability of the profile of mother that affected normal growth and development in young children was the knowledge of self care during pregnancy and afterbirth. All of the results suggest that the health team must emphasize on the knowledge of women's self care during pregnancy and afterbirth through health service in order to improve maternal and child health in rural community.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาว ชวพรพรรณ สอนงาย

สถานที่เกิด จังหวัดพิษณุโลก

ประวัติการศึกษา วิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2521

สถานที่ทำงาน ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่